

אוסף סיפורים "שסה"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הטרמפ (השגחה פרטית, עלון 65)

מספר הרב ישעיהו רובין מבני ברק : יצאתי ברכב מצפת לכיוון בני ברק. לצדי לא היה איש. חששתי לנסוע לבד בלילה. זאת נסיעה ארוכה והעייפות עלולה להכביד ולהרדים אותי חס ושלום. חוץ מזה, לא חבל על המושב שלצידי? אם יש יהודי שרוצה להגיע מהצפון לבני ברק, הוא בוודאי ישמח אם אעשה לו טובה, וזכות החסד תעמוד לנו לנסיעה טובה וחלקה בעזרת השם.

נכנסתי עם הרכב לטרמפיאדה שליד הגשר וקראתי "בני ברק!" קראתי שוב, המתנתי עוד קצת, וכשראיתי שאף אחד מהמתנינים אינו מעוניין בנסיעה לבני ברק החלטתי לנסות את מזלי ביציאה מהר מירון. שם יש סיכוי רציני למצוא יהודי מבני ברק שבא לשפוך שיח אצל רבי שמעון.

הגעתי לטרמפיאדה שביציאה ממירון, קראתי "בני ברק!" ובחור התקרב לעבר המכונית יחד עם אמו. "את רואה אימא", אמר הבחור, "ידעתי שה' יעזור לנו. הגיע טרמפ במיוחד בשבילנו!" הם נכנסו, נרגשים, והבחור סיפר: "לפני עשר דקות הגיע לכאן האוטובוס מצפת לכיוון בני ברק. שאוסף גם ממירון. באוטובוס היו רק שלושה מקומות פנויים. יכולנו לעלות ולהתיישב מיד, כיון שאנו הגענו ראשונים לתחנה, אבל אחרינו הגיעו אבא ושני ילדים קטנים, והילדים התלוננו שקר להם. אמרתי לאמי, שהם יעלו על האוטובוס'. אמי שאלה, מה נעשה? הרי האוטובוס הבא יגיע רק בעוד שעתיים. אמרתי: 'בוודאי ה' יעזור לנו. הרי הילדים כל כך מסכנים. קר להם'.

האב והילדים עלו, ואנחנו המשכנו לחכות. היה ברור שה' יעזור לנו, והוא באמת עזר. עברו רק עשר דקות מאז שהאוטובוס עזב, ויש לנו עכשיו טרמפ נוח. "הבחור, שלאחר זמן התברר ששם משפחתו כהן, אמר, "בעצם אנחנו גרים בפתח תקוה. התוכנית הייתה לנסוע עד בני ברק, ואז לנסוע באוטובוס לפתח תקוה". אמרתי להם, "תהיו רגועים. בעזרת ה' תגיעו הביתה בנסיעה אחת ישירה".

ב"ה הנסיעה עברה חלק, והנוסעים שלי הגיעו עד פתח הבניין בלי להחליף אוטובוס באמצע הדרך, עוד לפני שהנוסעים בקו הציבורי הגיעו לבני ברק. שמחתי להיות חלק בשרשרת ההשגחה ולראות איך הקב"ה עוזר למי שעוזר לאחרים.

הכעס

שמעתי מהמשפיע רבי אלימלך בידרמן סיפור מרתק:

היה פעם חסיד שבא לבכות לרבו, על כך שהינו סובל חמורות ממידת הכעס. כל דבר הקטן ביותר מוציא אותו משלוותו והוא הופך לעצבני ורוגז. אמר לו הרבי: תישאר כאן עמי לשבוע ימים, ובעוד שבוע תיכנס אליי ואתן לך את ברכתי. יצא החסיד מעם רבו והלך לכיוון בית המדרש. מיהר הרבי לקרוא לגבאי ופקד עליו: "בשבוע הקרוב, אני מבקש

ממך שתציק לחסיד הזה על כל צעד ושעל, ראה להוציאו משלוותו". את הדברים אמר הרבי למשמשו בקול רם, כדי שגם החסיד שיצא זה עתה מחדרו ישמע את הציווי .

הגבאי יצא לבית המדרש, ו"בטעות" נתקע בחסיד כשהוא מפילו ארצה. החסיד שידע את סוד העניין שנשלח על ידי הרבי, חייך מעט, סלח לגבאי וקם מהרצפה . בין מנחה למעריב יצא הגבאי והכין לעצמו כוס תה מהביל, ו"בטעות" של ממש שפך את תוכנו על החסיד שבדיוק עבר לצידו. הגבאי מיהר להתנצל והחסיד קיבל את ההתנצלות ברוח מפויסת. וכך שבוע ימים הגבאי מנסה להרגיז ולהקניט את החסיד והוא לא נע ולא זע .

כעבור שבוע ימים, נכנס החסיד לרבו כמסוכם . הרבי שאל אותו לסיבת בואו, והוא אמר כי כך סוכם שיישאר כאן שבוע והרבי יברך אותו על מידת הכעס שלו. אמר לו הרבי: דווקא הגבאי שלי סיפר לי שפגש בך כמה פעמים וראה את מידת האיפוק האצילות שלך . אמר החסיד לרבי: זו לא חכמה, במקרה שמעתי שהרבי מצווה לגבאי להציק לי. אמר לו הרבי: לו ידעת כי כל הצקה וכל פנצ'ר שקורה הוא בשליחות משמים, גם אז היית רוגז וכועס !?

זה המסר שלנו: כל אתגר המוצב לפתחו של אדם, הוא שליחות שרק הוא יכול לבצע ולעשות . כשהאדם יודע כי זו שליחותו הוא לא מחפש אשמים ולא מחפש מקומות אחרים. טוב לו במה שיש לו ודבר לא יוציא אותו משלוותו, כי ברור לו שהכל מתוכנן מראש .

בואו נאמין שהכול מתוכנן מראש ובורא העולם שלח אותנו לשליחות מרתקת, כל אחד בייעודו הוא ובתפקידו הוא, ניישם את המוטל עלינו ונביא תוצאות והישגים לפי רמתנו אנו. בהצלחה!

המחלוקת שלא הייתה (פרפרת, גליון 384)

הסיפור הבא התרחש בבית הכנסת דחסידי נדבורנה חדרה בבני ברק.

ביום מן הימים, אחד מחשובי מתפללי בית הכנסת המשלם דמי חבר תמידין כסדרן, ניגש אל הגבאי וביקש לוודא כי בשבת פלונית, שתחול בעוד כחודש ימים, יוכל לקבל את עליית ה'מפטיר' ולהיות שליח הציבור בתפילת המוסף, שכן זוהי השבת שלפני היארצייט של אמו עליה השלום . גבאי בית הכנסת הציץ ביומנו, ואישר כי השבת היא פנויה מכל 'חיוב' אחר, והמתפלל הקבוע - הזכאי בדין לקבל עליות במהלך השנה ואף לעבור לפני התיבה, יזכה לממש את רצונו, לעילוי נשמת אמו. המתפלל היה מרוצה, כאדם מאורגן מראש רצה לוודא כי כל ענייני היארצייט יתנהלו בצורה הטובה ביותר, ועתה נראה היה כי הכל יילך חלק ...

ויהי בצפרא דשבתא, אותה שבת שהמתפלל הקבוע ביקש לקבל בה את ה'מפטיר', הוא מגיע לבית הכנסת בשעה מוקדמת, בטוח כי ה'מפטיר' והתפילה לפני התיבה בתפילת המוסף ממתנינים לו ברוגע... אלא שדקות לאחר שנכנס לבית הכנסת, הבחין בזוית עינו כי מאן דהוא - אורח זר שאינו נמנה על מתפללי בית הכנסת הקבועים, מנהל דין ודברים עם הגבאי. המתפלל הקבוע הסתקרן לשמוע על מה הוויכוח, ולחרדתו גילה כי האורח הזר מבקש, לא פחות, לקבל את עליית ה'מפטיר' ולהתפלל תפילת מוסף... והרי זה ה'מפטיר' שלו, זה ה'מוסף' שלו, והנה ניצב כאן אדם זר, ולוחץ על הגבאי, פשוט מנסה לאלץ אותו להעביר את הכיבודים הללו אליו! הייתכן כדבר הזה?! לרגע התחוללה בתוכו מלחמה. 'ריבונו של עולם, אם יש צדק בעולם - הרי שהוא מחולל לנגד עיניו. הוא מתפלל קבוע, הוא הזמין מראש, הוא תורם לבית הכנסת רבות בשנים, הוא התארגן לכך שהיום ה'מפטיר' וה'מוסף' שלו. וראו מה הולך כאן - אדם זר מבקש 'להשתלט' על הכיבודים היוקרתיים! הרי גם אם היה מדובר בשבת רגילה - הוא אינו רשאי לדרוש דבר מה מהגבאי, איש לא חייב לו כלום. אבל עכשיו - כשמתפלל קבוע הזמין מראש - הרי זו שערוריה של ממש!'

מנגד, קול שקט לחש לו לוותר. 'הרי ממילא איננו מבינים כיצד 'עליה' ו'תפילה לפני התיבה' מסייעות לנשמות בעולם העליון, הרי איננו יודעים מה הן מחוללות לעילוי הנשמות בגן עדן. אנו מנסים לעשות את המירב והמיטב שמקובלנו במסורת שמועילים לנשמה, אבל האם וויתור, ועוד וויתור כה עוצמתי - אינו מחולל עילוי נשמה? הרי גם בו יש כוח מסוים! אולי עדיף לוותר, לברוח מן המחלוקת, להקדיש את הוויתור לעילוי נשמת אימא ע"ה.?! ואז הוא החליט. באומץ, בגבורה, בנחישות, הודיע לגבאי כי הוא מוותר. הגבאי ניסה להתקומם, אמר "חס וחלילה, נראה לך שאתן לו? מה פתאום? האחד בא לגור וישפוט שפוט? לבית הכנסת יש סדר, יש תקנון, לחברי הקהילה יש זכויות יסוד מוקנות, והעליה והתפילה בשבתות יארציית הן אחת מהן. לא יעלה על הדעת, אינני מתכוון להיכנע." ואילו המתפלל הקבוע, שכבר החליט ש'עליה', חשובה ככל שתהיה, אינה שווה כדי מחלוקת, המחלוקת מסוכנת כפליים והרת אסון שבעתיים מאשר לוותר על העליה היוקרתיית, עמד על דעתו: "לא ולא ידידי הגבאי. אני מוותר. לא רוצה מחלוקת, לא רוצה חילוקי דעות, לא רוצה ליצור אי נעימות. תן לו את העלייה, תן לו גם את תפילת המוסף. אני אסתפק בעליה אחרת, אתפלל לפני התיבה ביום היארציית עצמו. אני מעדיף לוותר, לא רוצה מחלוקת!"

לנוכח דבריו הנחרצים, קיבל הגבאי את הדברים והעניק את העלייה, כמו גם את תפילת המוסף, למתפלל הזר. התפילה הסתיימה באווירה שבתית טובה ועילאית, כולם קיבלו את שלהם - המתפלל הזר שעמד על שלו קיבל את שביקש, המתפלל הקבוע שוויתר

על הכל היה מאושר מהוויתור, והגבאי - הצליח שכל הצדדים יצאו מרוצים ... לכל אורך הסיפור בבית הכנסת, נכח במקום הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, מפיו שמענו את הפרטים לאשורם. אלא שהסיפור עדיין לא נגמר ...

ביום המחרת, הגיע המתפלל הקבוע לבית הכנסת, והפעם היה נסער ונרגש. הכרת פניו ענתה בו כי עבר חוויה רגשית מטלטלת, ועד מהרה פתח וסיפר מה אירע במהלך הלילה ... ובכן, באישון ליל, בעיצומה של שנתו העריבה, והנה בחלומו הגיעה אליו אמו עליה השלום, זו שלכבודה ביקש את עליית ה'מפטיר', ולעילוי נשמתה רצה להתפלל את תפילת המוסף לפני התיבה, אלא שוויתר כדי למנוע מחלוקת. והנה היא נגלית אליו בחלום, פניה מאירות וקורנות, והיא אומרת לו בלאט: "בני יקירי, קיבלתי אישור מיוחד מבית דין של מעלה, לרדת לעולם הזה כדי להודות לך. עילוי נשמה כפי שחוויתי היום, בשעה שוויתרת על העלייה ותפילת המוסף, עוד לא היה לי מעולם. אני זוכרת היטב את עילוי הנשמה בו זכיתי בשנים הקודמות, כאשר מדי שבת יארציט עלית ל'מפטיר' והתפללת מוסף לפני התיבה לכבודי. אבל זה לא מתקרב, לא דומה בכלל, למה שזכיתי בו השנה - עת ויתרת בגבורה על הכיבודים המגיעים לך, עת ברכת ממחלוקת. "! ככל הדברים האלה אמרה האם לבנה בחלום הלילה, והוא התעורר כשגופו רוטט בהתרגשות וכולו מכוסה זיעה קרה.

לא בכל יום זוכה יהודי לקבל ביקור מאמו שבעולם האמת, והוא זכה! ואת המסר שבפיה - אותו סיפר בנה בסערת נפש, כדאי לזכור, לשנן ולחדד: עליות, כיבודים, ועוד הרבה דברים - הם חשובים ביותר, עקרוניים מאוד, רמי מעלה עד מאוד. אלו נושאים שמימיים שאין לנו בהם השגה. אבל עדיין יש לזכור: הכל חשוב ויקר מאוד, עד שמעורב בו בדל של מחלוקת, ניצוץ של אש בוערת. ברגע שמחלוקת מתקרבת, שחילוקי דעות מתחילים להישמע - אדם חכם בורח, נמלט, יודע שחשוב פי כמה לברוח מהמחלוקת, לוותר, להימנע מהשתתפות בזירת קרב מדממת שכזו.

מחלוקת לא מביאה טוב, היא מביאה רע. ההיפך - הבריחה מהמחלוקת, ההימנעות ממנה, הוויתור שלפעמים כרוך במאמץ איתנים - הוא הדבר הנכון, שגם גורם יותר עילוי נשמה, ובכוחו לעורר רחמי שמים, ומביא בכנפיו חיי אושר ושמחה. יהודי יקר, הבה נברח מהמחלוקת, נימנע מכל סכסוך, גם כשאנו צודקים, גם כשנראה שיש לצידנו שיקולים רוחניים כבדי משקל, בכל זאת, זהו הדבר הנכון לעשות, זה מה שמביא שפע וברכה.

הסכסוס (פניני פרשת השבוע - פר' קרח)

הם היו שני שותפים, שפתחו יחדיו עסק מפרנס וריווחי, אם כי לא מעשיר מאוד. החנות שלהם ששכנה בשדרה ה-13 בבורו פארק שבברוקלין, עסקה במכירת מוצרים מיובאים מרחבי תבל, והם קנו לעצמם שם טוב, ואף פיתחו קשרי ידידות עם לקוחות וספקים. אחד מהם היה ניצול שואה גלמוד בשם ר' נחום, שהיה יבואן נודע וסוחר ממולח, והיה מוכר להם ממוצרי. לצד זאת, השותפים הנחמדים אירחו אותו בביתם מעת לעת, והיו לו כבני משפחה, באין ביולוגיים כאלה...

עד ש... - שטן המחלוקת החל מרקד ביניהם. הכל החל בשבת אחת, בה התארח ר' נחום בבית ר' אברהם, אחד השותפים. מילה לא נכונה, שהפכה להערה פוגענית, שהתפתחה לקטטה לא נעימה. בקיצור, עד סוף השבת הסתגר ר' נחום בחדרו, ובצאתה עזב מבלי לומר תודה. הוא רק הודיע למארחו, שמעתה ואילך כל קשרי המסחר יתנהלו מול השותף בלבד, שכן איננו רוצה עוד כל קשר עמו, עם אותו ר' אברהם שהיה ידידו הקרוב עד אתמול!

ר' אברהם המתין תקופת מה, והחל לפעול ליישב את הסכסוך. הזמן שחלף היטיב עם ר' נחום וריכך את ליבו, וגם השליחים ומכתבי הסליחה ששלח ר' אברהם עשו את שלהם, עד שהמצב חזר כמעט לקדמותו: ר' נחום שב להתארח אצל ר' אברהם בשבתות, אם כי זכר הפגיעה הקשה טרם נמחה. ואם רצונכם לדעת עד כמה, הרי שר' נחום התבטא באוזני ר' אברהם כי ערך צוואה, בה קבע להוריש את ירושתו רק לשותפו של ר' אברהם, בעוד לר' אברהם עצמו הותיר 100 דולרים בלבד!

ר' אברהם היה המום מהמידע, הרבה יותר משהצטער על שלא יזכה בכסף. ראשית, מעודו לא הרהר כי לקשר ביניהם יש משמעות כלכלית, ולא לטש עין לירושה לא לו. ויותר מזה, לאחר שהדבר נודע לו, הופתע להבין עד כמה עדיין לא נתקררה דעתו של ר' נחום, עד שהוא מסוגל לומר לו בפניו את האמת לאמיתה: השותף יקבל הכל, ור' אברהם רק 100 דולר עלובים!

חלפו עוד כמה שנים. שני השותפים שכבר הפכו גם למחותנים נפרדו מהעסק, פנו איש איש לאפיק פרנסה משלו. ר' נחום הלך והזקין, אולם ר' אברהם ומחותנו – שותפו לשעבר, עמדו לצידו בשנותיו האחרונות וסייעו לו ככל האפשר. באחת ההזדמנויות האלה, סיפר ר' נחום לר' אברהם כי שינה את הצוואה, והפקיד בידי עורך הדין צוואה מתוקנת הקובעת כי נכסיו יחולקו שווה בשווה בין שני המחותנים, ואף הותיר בידי העתק מהצוואה המתוקנת, כדי שתהיה לו הוכחה ביד...

חלפו כמה שבועות, ור' נחום הלך לעולמו. שני המחותנים ערכו לו הלוויה מכובדת, וניגשו לבית המשפט המקומי על מנת להנפיק 'צו ירושה' לנכסי המנוח. וכאן קיבל ר' אברהם את הלם חייו. בעיניים מתעגלות בתדהמה ראה כיצד השותף ועורך הדין עשו יד אחת לנשל את חלקו בצוואה, והציגו לבית המשפט את הצוואה הראשונה, בה נקבע כי השותף יזכה בכל הכסף - למעלה מ-6 מיליון דולר!!!, בעוד ר' אברהם עצמו יקבל רק 100 דולרים ותו לא!

ר' אברהם הביט בנעשה, ועיניו בערו בזעם. שותפו לשעבר, ידידו הנאמן עשרות בשנים, מחותנו האהוב - בגד בו ברגע האמת, בעבור פיתיון בסך 3 מיליון דולר! באותו מעמד אזר עוז ועצר את עצמו מלצעוק, הרהר כי עליו להתייעץ. הרי בידיו מסמך מוכיח, הוא יכול להפליל את חברו ואת עורך הדין גם יחד, ולהציל את כספו. עליו רק לחשב כיצד לעשות זאת, ואז יעמיד את הנוכל על מקומו! באותם ימים, תכנן ר' אברהם נסיעה ארצה, להשתתף בחתונה משפחתית. הוא החליט לדחות את הטיפול בעניין עד שובו לארה"ב, מה עוד שביקש להתייעץ עם אחד מגדולי ישראל כיצד לנהוג, שכן מדובר בהפללת ידיד, שותף לשעבר, ומחותן בהווה!!! - כך שמדובר בשאלה רגישה למדי, אולם מאידך - הוא לא יכול לוותר על 3 מיליון דולר המגיעים לו ביושר! כשהגיע ארצה, פנה לשאול את פי הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל. הוא נכנס אליו ותיאר את הסיפור בפרוטרוט, הרב הקשיב לו בקשב רב, ונאנח יחד עמו לנוכח ההתנהגות המכוערת שנפרשה לפניו. לאחר מכן, הרב וואזנר השיבו כי הוא רשאי לגשת לדין תורה, להוכיח את צדקתו, ולהציל את כספו. הם נפרדו בידידות, וכשכבר יצא מהבית וירד במדרגות, יצא אחריו הרב וואזנר וביקש ממנו להתעכב עוד כמה שניות, כי הא רוצה לומר לו משפט נוסף בהאי לי שנא:

'אמת ויציב. הכסף הוא שלך, ואתה רשאי לתובעו בדין תורה. אמנם, לא נוכל להתעלם מההשלכות - הסכסוך המשפחתי, המחלוקת בקהילה, האש שתבער עד לב השמים. לפיכך, אני מדגיש שאתה רשאי ללכת לדין תורה, אולם תזכור את שאמרתי לך: על מניעת מחלוקת בורא עולם משלם גם בעולם הזה. מויתור לא מפסידים!'

ר' אברהם הגיע לשמחה המשפחתית בצעדי ריקוד, שכן אין שמחה כהתרת הספיקות. הרב הצדיקו, אולם יעץ לו לוותר, וזו ההחלטה שקיבל. זה לא קל, הוא מבין שהוא מוותר על שלושה מיליון דולר שעשויים לשנות את עתידו הכלכלי והמסחרי, אבל איך אמר הרב? - מויתור לא מפסידים. אז הוא יוותר, יוותר וזהו.

הוא שב לארצות הברית, נטל את המסמך המוכיח את צדקתו, הביט בו בחום - אולם הטמינו היטב בעומק המגירה. הוא מוותר. כן, הוא מוותר. על שלושה מיליון דולר טבין ותקילין, כן, הוא מוותר כדי למנוע מחלוקת!

'ומאותו היום', מספר ר' אברהם, 'אינני יודע להסביר איך וכיצד, אבל המציאות היא שאצבעותיי הפכו למכרה זהב. לא היה עסק בו נגעת - שלא הניב תשואות ענק, מעל ומעבר למשוער. בחלוף שנתיים מהויתור כבר צברתי הון של למעלה מעשרה מיליון דולר חדשים, רווח עתק שלא האמנתי שיפול לידי!'

חלפו כמעט שני עשורים, ור' אברהם - ששמו כבר התפרסם ברחבי תבל כנגיד ואיל הון נודע, התורם ברוב לב למוסדות תורה וחסד, יצא לנפוש באוסטריה. הוא הגיע אל המלון בו התארח הרב וואזנר, ופגש בו באקראי. הוא ביקש את ברכתו, ואז נעץ בו הרב וואזנר מבט נוקב, התכופף ולחש לו: 'נו, אז מה אתה אומר, משלמים על בריחה ממחלוקת בעולם הזה?' - ור' אברהם רק השיב בחיוך מתרחב, ולחץ יד לשלום...

עד כאן דבר הסיפור, המובא בספר 'ופריו מתוק', המתאר עדות אישית ששמע מבעל המעשה.

והמילים שבו מהדהדות באוזניים, לא נותנות מנוח: לפעמים נדמה, כי ויתור יגרור הפסד. אם לא נעמוד על שלנו, אם לא נריב על זכותנו, אם לא נדרוש את המגיע לנו - מי יודע מה יקרה, לבטח נפסיד. אולי בדרך הטבע זה כך, אולם במציאות - במציאות זה בדיוק הפוך: מחלוקת יוצרת נזק, גוררת הפסד. לעומת זאת, ויתור, מניעת מחלוקת, עשיה למען האחדות, הקרבת רצונות אישיים, נכסים יקרים, ומאוויי לב לטובת שלום ואחוה - הם היוצרים שפע וברכה, הם המרעיפים פרנסה ועשירות.

אם אנו מהווים צד, מקורבים לסכסוך כלשהו, אם יש לנו קשר לקטטה מתמשכת, אם אנו מזהים ממרחק גחלי מחלוקת בוערות העומדות לפני ליבוי - הבה נעשה הכל כדי לוותר, לפתור, ליישב, לסדר, כדי למנוע מחלוקת. כי ככל שנמנע מחלוקת ונרבה שלום - כך נזכה בהשפעות הברוכות של השלום והאחוה, לטוב לנו כל הימים!

הסרת הנפיחות (טיב הקהילה)

באחת מהעיירות בפולין של מעלה, חלה איש יהודי קשות ברגלו ל"ע, הוא ביקר אצל טובי הרופאים שלא הצליחו להעלות מזור למחלתו. עם התגברות המחלה החלה הרגל להתנפח רח"ל, ומלבד הייסורים הנוראים שסבל נשקפה גם סכנה גדולה לחייו מחמת הרעלה. במצב של לאחר ייאוש, ייעץ לו אחד מידידיו לשפוך את לבו בפני הרבי הקדוש בעל דברי חיים מצאנז זצ"ל, שעל אף הסכנה הכרוכה בנסיעה כזו במצבו, הרי בין כך אין בפניו שום תקוות רפואה לפי הסכמת הרופאים, שהמליצו על כריתת הרגל ח"ו.

היהודי החולה שמע, וניצוץ קדוש של אמונה וביטחון בה' ובעבדיו הצדיקים ניצת בלבנו, הוא החליט אפוא על אתר, שהוא מוכרח לקבל את פני הצדיק ויהי מה! - לפיכך לא שעה לאזהרת הרופאים שאפילו הורדת הרגל לארץ להסתובב מעט יש בה סכנה, שעלולה היא להרעיל את כל הגוף חלילה, ועל אף שכל תנועה ברגל הסבה לו כאבים קשים. - עם כל זאת 'כל אשר לאיש יתן בעד נפשו'! (איוב ב, ד), וציווה לבני ביתו לשאתו כך על גבי המיטה, ולצאת מיד לדרך הארוכה לצאנז, "זו התקווה האחרונה שלי!" הצהיר בפניהם ברורות.

בהגיעם לאחר המסע הקשה לעיר הקודש 'צאנז', סידרו לעצמם מקום אכסניה [סטאנציע], ולאחר מנוחה קצרה יצאו לפקוד את ביתו של הרבי משאת ליבם. אולם, הם לא ידעו שבאותה עת לא שהה הרבי הקדוש בביתו, הוא יצא לנסיעה רחוקה, ובנו הגדול רבי יחזקאל שרגא - 'הרב הצעיר', שהיה לימים הרבי הקדוש משינאווא זצוק"ל, התגורר אז בבית אביו.

והנה מגיעה עגלתו של החולה אל חצר הקודש, התקרבה לאיטה עד הכניסה אל הבית ונעצרה. בניו המסורים של החולה הרימו את מיטתו בזהירות ובעדינות, שלא להכאיב לאביהם הדואב בייסוריו, ובדמעות בעיניהם נכנסו אל הבית.

הגבאי הנאמן שהיה בבית באותה שעה קיבל את פניהם, וכששמע את סיפורם וגודל טרחתם בדרכם, נמלא ליבו רחמנות על שייאלץ עתה לאכזבם, ולהחזירם חזרה כלעומת שבאו. הוא נכנס אפוא להתייעץ עם בנו של הרבי, כדת מה לעשות עמהם.

השינאווער רב בראותו המקרה הקשה, חשש לשלומו של החולה, שלאחר כל המסירות נפש שעשה עד כאן יחזור בלא כלום, ואכזבתו הקשה עלולה להזיק לבריאותו. לאחר שהרהר רבות בדבר, החליט בליט ברירה – בגודל חמלתו על משפחה יקרה שבישראל – להמציא עצה נועזת מעט!

הוא קרא אליו חרש את הגבאי, ואמר: הרי יהודים אלו מעולם לא היו בצאנז, ואינם מכירים את אבי הרבי, אלבש אפוא אני את הראז'וולקע עם הקולפיק... (בגדי הרבנות) ואהיה הרבי בשבילם! כך לפחות יחזקו שקיבלו ברכה חמה וטובה, ולא תתאכזב תוחלת נסיעתם הקשה הנה.

בדחילו ורחימו נכנס הבן לחדר אביו בקודש פנימה, התיישב ליד השולחן מן הצד השני, שלא במקום אביו (קידושין לא: יו"ד ר"ם, ב), וקיבל במאור פנים את החולה ששכב על מיטתו עם רגלו המנופחת, ביחד עם בני משפחתו, כאשר הם בטוחים כולם שעומדים הם בפני הרבי בעצמו.

לאחר קריאת הפתקא (קוויטעל) כנהוג, דיבר השינאווער רב על ליבם, חיזקם ועודדם באמונה וביטחון בצור עולמים, שאף פעם אין לאבד התקווה. "ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים" (ברכות ה:), וכל שכן כשאינה אלא ברגלו. – לכן אפוא זאת עשו! ציוה עליהם [בנו של] הרבי: במשך חודש ימים מהיום תפרישו מדי יום כך וכך רייניש לצדקה, ובעזרת השי"ת בסוף החודש תבוא אליכם הרפואה השלמה לאורך ימים ושנים טובות!

המשפחה יצאה מבית הרבי בלב מלא תקוה, לאחר ההבטחה המפורשת שיצאה מפי קדשו. ואכן הקפידו מאוד כל אותו החודש, להפריש לצדקה מדי יום ביומו את הסכום המדובר. והנה לתדהמת הכל, בסוף אותו החודש נעלמה לגמרי הנפיחות מן הרגל ועמה כל רעל המחלה, והאיש קם על רגליו בריא ושלם כאחד האדם! הרופאים לא האמינו למראה עיניהם, והאיש עם משפחתו שבחו והודו לשמו יתברך, על הנס הגדול שעשה עמהם. עתה משנעשה קל ברגליו, חשב האיש שמן הראוי לנסוע שוב לצאנז, להודות לרבי הקדוש על ברכתו, ולשמחו בישועתם הגדולה. קיבץ אפוא שוב את בני משפחתו לנסיעה נוספת, והפעם הרבה יותר קלה ושמחה. לאורך כל הדרך הזכירו בני המשפחה זה לזה, את הקשיים הנוראים שבדרך הקודמת...

בהגיעם לצאנז כבר חזר הדברי חיים לביתו נאוה קודש, ובהיכנסם אל הרבי עם הפדיון-נפש והתשורה היפה שבידם, התאכזבו מאוד, "זהו אינו הרבי!"... אמרו איש לאחיו, ופנו תיכף החוצה ונתנו קולם על הגבאים והממונים שם: "היכן הרבי? מדוע אין מכניסים אותנו אל הרבי?"

הדברי חיים הבין מיד כי דברים בגו, הוא קראם בחזרה אליו ושאלם את מי מחפשים הם? – מה זאת אומרת? התפלאו, את הרבי מחפשים אנו! היינו כאן לפני כחודש ימים עם אבינו זה, אשר היה אז חולה אנוש עם רגל מנופחת מאוד, והנה עתה בזכות תפילתו של הרבי נעשה ב"ה בריא אולם, ובאנו הנה לתת ברכת תודה!

הבין הרבי שיד בנו בדבר, שכן רק הוא היה כאן בבית בהיעדרו, וציווה לקוראו פנימה. – תיכף משראה החולה את השינאווער רב לנגד עיניו, התפרץ בבכי בהתרגשות גדולה, והודה לו בכל לב על ברכתו הטובה שהתקיימה במלואה! כששמע הדברי חיים את כל פרטי המעשה, פנה לבנו ושאלו בפליאה: מנין לך 'סגולות' שכאלו? על סמך מה לקחת על עצמך אחריות כבדה שכזו? "פשוט מאוד! – ענה השינאווער בחריפותו, רואה אני תמיד את ארנקו הנפוח של אבא, שברוב הצדקה יורדת וסרה נפחותו... – מכאן למדתי שהצדקה יש בה סגולה מיוחדת להסרת הנפחות!... ומי יבוא בסוד קדושים.

העיכוב (האמנתי ואזמרה)

סיפר הרב יהודה אנגל שליט"א, מי שליווה את הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל שנים רבות:

היה זה לפני כמה שנים. בין הקהל הרב שהגיע לקבלת ברכה וייעוץ מהרב, הגיעה בחורה מבוגרת בת 30 אשר עדיין לא מצאה את זיווגה. פנתה לרב בלב נשבר כי היא מחכה שנים רבות לחתן שלה ומבקשת שהרב יברך אותה שתזכה למצוא את זיווגה בקרוב. הרב שמע את דבריה ושאל אותה בנעימות: 'האם יתכן כי איזה בחור שעמו נפגשת נפגע ממך, מפני שסיימת עמו את הקשר בצורה לא יפה? היה מנהגו הקבוע של הרב לשאול כל בחור ובחורה אשר לא מוצאים את זיווגם זמן רב, האם פגעו במישהו, ובפרט בתקופת השידוכים, שמא כאשר סירבו להמשיך את פגישות השידוכים עם הצד השני, אולי עשו זאת בצורה לא יפה, ועל כן הצער של אותו בחור או בחורה מקטרג עליהם בשמים וחוסם את שערי זיווגם. על כן, תמיד הורה הרב כי במידה והבחור או הבחורה אינם מעוניינים להמשיך את השידוך, עליהם לבקש סליחה מהצד השני או לשלוח שליח לבקש סליחה שמא הלה נפגע ממך, ורק אז להמשיך הלאה לחפש את בן זוגם. הבחורה שומעת את שאלתו של הרב ומשיבה: כבוד הרב, כיצד אני יכולה לזכור? הרי אני נמצאת כבר עשר שנים בשידוכים ונפגשתי עם עשרות בחורים, ומניין אזכור אם פגעת במישהו'. אני מצטער', הפטיר הרב אדלשטיין, אך אם איזה בחור נפגע ממך, אין פתרון אחר לדבר, אלא לבקש ממנו סליחה, רק אז יסור הקטרוג ותבוא הישועה, על כך חשבי היטב האם מישהו נפגע ממך'.

הבחורה חזרה לביתה כשהיא מנסה להעביר במחשבתה את כל הבחורים עימה היא נפגשה, ולנסות לשחזר את תהליך הפרידה מכל אחד. לאחר כמה ימים נזכרה – שנפגשה בראשית דרכה עם בחור, כשהיתה בתחילת שנת העשרים לחייה, וכי היא חוששת כי דחתה את המשך הפגישות עמו ולא נפרדה ממנו בצורה יפה ומוסכמת על שני הצדדים.

החלה מיד לנסות לחפש אחריו ולהשיג את פרטיו, אך מהר מאד היא נדהמה לגלות את הידיעה הבאה: לאחר שסיימו את הקשר. פגש הבחור בבחורה אחרת אשר הפכה להיות אשתו, וזכו לששה ילדים. ולפני תקופה קצרה נפטר הבחור בפתאומיות והוא קבור בצפת.

היא רצה אל הרב אדלשטיין כשהיא זועקת בבכי ובהלה: כבוד הרב, אכן נזכרתי בבחור שפגעת בך, ולאחר בירורים גיליתי כי הוא נפטר וקבור בצפת, ומה עלי לעשות? וכי אוכל לבקש ממנו סליחה? כשמע זאת הרב, אמר לה: לך לקבר שלו ותבקשי ממנו מחילה על קברו. הבחורה נבהלה מהרעיון, אך הסכימה לעשות את הדבר בתקווה לישועה.

מיד נסעה לבית העלמין בצפת וביקשה ממנו סליחה בדמעות ובבכי, שימחל לה על כך שהורידה את ההצעה בצורה לא יפה וגרמה לו עוגמת נפש, וכי היא מבקשת שיתפלל לפני ה' שתמצא את זיווגה. והבלתי יאומן אירע – באותו חודש הבחורה התארסה ומצאה את בן זוגה, וזכתה להקים בית נאמן בישראל.

השייגעץ (בחזית היהדות)

"לקחו את השייגעץ הזה לצבא", סיפר הבחור יהושע העשיל פרנקל לאביו, "סוף סוף יעשו ממנו בנאדם והוא יפסיק להציק לכולם". נימת שמחה ברורה נשמעה בקולו של הבחור הצעיר.

"את מי לקחו?" נחרד האב.

יהושע העשיל חזר על שמו של הבחור, בתוספת הכינוי המעליב. היה זה בחור ריק מתורה ומצוות שהסתובב כל היום בעיירה ולא עשה שום דבר טוב. את החדשות בעניין גיוסו לצבא הגויי, הביא פרנס העיירה לייפניק.

רב העיירה, הגאון רבי ברוך פרנקל, שנודע על שם ספרו 'ברוך טעם' (ז' בתמוז יום פטירתו), נחרד לשמע החדשות. לא שהוא סבר שהבחור הלז לא ראוי לתואר שייגעץ, אבל הוא ידע היטב שאם יגויס הבחור לצבא – לא יישאר מיהדותו מאומה.

ראשית כל הוא נזף בבנו. "חייבים לפדות כל יהודי מישראל כאשר גויים שובים אותו", אמר ה'ברוך טעם' לבנו. "ואתה צוחק על כך שייקחו אותו לצבא?"

בעזרת הנשים של בית הכנסת, בו ישב ה'ברוך טעם' ולמד, שהתה באותה עת רעייתו הרבנית, ששפכה צקון לחש בתפילה לפני בורא עולם. אך יצאו המילים מפי בעלה הגדול בגין חובת ההשתדלות לעזור ליהודי ששבוי בין הגויים, סגרה הרבנית את התהילים ורצה הביתה.

בבית החביאה הרבנית את כל כלי הכסף, את התכשיטים שלה, וכל דבר בעל ערך שניתן למשכן בעד סכום גדול. לאחר מכן שבה לעבודות הבית.

לא ארכו הרגעים והתברר שהרבנית צדקה. רבי ברוך פרנקל הגיע אל הבית בסערה וחיפש כלי כסף שיוכל לקבל בעדם סכום הגון כמשכון כדי לפדות את הבחור משירות צבאי על ידי שוחד. הוא לא מצא מאומה.

ניסה ה'ברוך טעם' לנקוש על דלתות השכנים ולמצוא מי שיסכים לתרום את הסכום, או

למצער להלוותו. אך תושבי העיירה היו דלפונים ברובם, ואף אלה שיכלו לתת כלי כסף למשכון, פחדו שלרב לא יהיה מהיכן להחזיר את ההלוואה...

למחרת בבוקר, כאשר הוציאו את ספר התורה של הקהילה, מעוטר ב'כתר' מכסף, מוכן לקריאת התורה, ניגש הרב אל היהודי שהחזיק את ספר התורה, אחז ב'כתר' מהכסף ואמר:

"תורה הקדושה, את בעצמך 'כתר' לראש כל יהודי. את אינך צריכה כתרים מכסף ותכשיטים מזהב".

נטל ה'ברוך טעם' את כתר התורה ושלח אותו אל עשיר העיירה, שייתן לו תמורתו כמשכון את סכום הכסף הנצרך כדי לפדות את ה'שייגעץ' של העיירה.

לאחר מאמצים מרובים עלה ביד רבי ברוך לשחד את כל הפקידים הגויים הנוגעים בדבר, הוא שב אל העיירה כמנצח ולידו הבחור הפוחז אותו הציל מהגיוס לצבא, ומשמד רוחני.

כאשר הגיעו אל העיירה, אמר ה'ברוך טעם' לבחור משפט קצר: "השתדלתי בשבילך ככל שיכולתי להציל אותך מידי הגויים. אם תרצה להיטיב את דרכיך, בני יקבל אותך לביתו כאחד מבני הבית ואני אלמד עמך תורה. אולם אם תסרב – דע לך שלא תוציא את שנתך!".

הבחור קיבל על עצמו חיי תורה ומצוות, ונהפך בהשפעת ה'ברוך טעם' ליהודי של צורה ברבות הימים...